

بررسی معنای حسن ظن به خداوند در روایات

نفیسه مقدسی^۱

چکیده

حُسنِ ظَنّ، از صفات نیک و پسندیده اخلاقی، به معنای خوش‌بینی و گمان‌نیک در حق دیگران، در برابرِ سوءظن به معنای بدبینی و بدگمانی به دیگران و همچنین یکی از آداب مهم در ارتباط انسان با خداوند، حُسنِ ظن به خدا است. انسان مومن همیشه باید نسبت به خداوند متعال گمان خوب داشته باشد. هدف این مهم بررسی حسن ظن به خداوند در روایات است. روش این مهم تحلیلی توصیفی بوده و اطلاعات به صورت کتابخانه‌ای گردآوری شده‌اند.

کلید واژه‌ها: آمرزش، امید، حسن ظن، رحمت.

^۱. طلبه سطح دو مدرسه علمیه حضرت فاطمه محدثه (س) اصفهان.

مقدمه

حسن ظن، از صفات نیک و پسندیده اخلاقی، به معنای خوش بینی و گمان نیک در حق دیگران، در برابر سوء ظن به معنای بد بینی و بدگمانی به دیگران است. یکی از آداب مهم در ارتباط انسان با خداوند، حُسن ظن به خدا است. انسان مومن همیشه باید نسبت به خداوند متعال گمان خوب داشته باشد. حسن ظن به پروردگار عالم، عبادت است. در روایت است که اگر بنده‌ای درباره‌ی خداوند و مقدراتش خوب بیندیشد، خدا هم برای او خیر تقدیر می‌کند و اگر بد فکر کند، ممکن است همان‌گونه که فکر می‌کند برای او تقدیر بد شود. حسن ظن به پروردگار نباید باعث غرور و نافرمانی شود.

حسن ظن به خداوند متعال یعنی انسان گمان بد راجع به خدا نداشته باشد و به رحمت و مغفرت او امید داشته باشد؛ زیرا خداوند خوبی مطلق است و از او بدی وصول نمی‌شود. در کتاب «اصول کافی» هم بابی در این مورد آورده شده است که هدف آن بررسی معنای حسن ظن در روایات است. همچنین پاسخ به سؤالاتی مهم در این باره از قبیل: معنای حسن ظن در لغت و اصطلاح چیست؟ آثار دارای حسن ظن بودن چیست؟ اهمیت و جایگاه حسن ظن در روایات چگونه است؟

ضرورت این بررسی از این بابت است که حسن ظن به خداوند متعال از جمله صفات حسنه‌ای است که از جانب امامان معصوم بسیار سفارش شده است. پروراندن این صفت نیک در خود باعث جوشش اراده‌ی آدمی نسبت به عبادت خداوند متعال می‌شود و امید و انگیزه‌ی پرستش خدا بیشتر می‌شود. در مقابل حسن ظن به خدا، سوء ظن به او است که این بدگمانی جز اینکه انسان را از زندگی عبادی و غیر عبادی نا امید و دلسرد کند نتیجه‌ای نخواهد داشت. خداوند افرادی را که حسن ظن ندارند را مذمت فرموده است. مطالبی نظیر این پژوهش در این باره نوشته شده است. مراجعه به این پژوهش‌ها باعث تلنگر در طرز تفکر اشخاص می‌شود و انسان از ورطه ناامیدی و دوری از رحمت حق در امان میماند.

کتاب‌ها و مقالات زیادی در ارتباط با حسن ظن به خداوند به رشته تحریر درآمده‌اند که از جمله آنها می‌توان به کتاب حسن ظن و سوء ظن سید مرتضی حسینی اشاره کرد که یکی از عناوین اصلی آن درباره برتری حسن ظن بر خدا بر بدگمانی نزد خدا است. همچنین مقاله حسن ظن به خداوند سید محسن دهنوی که به آثار حسن

ظن به خدا و اهمیت و جایگاه حسن ظن پرداخته است. تاثیر خوش گمانی به خداوند در سعادت دنیا و آخرت نوشته حسین مظفری که به بررسی نقش و تاثیر خوش گمانی به خداوند در سعادت انسان پرداخته است و نشانه های و آثار حسن ظن و نشانه ها و عواقب حسن ظن از جمله مسائلی است که این مقاله به آن پرداخته است. اما در مقاله مزبور با عنوان بررسی معنای حسن ظن به خداوند در روایات به بررسی این عنوان به صورت اختصاصی توسط آیات و روایات پرداخته شده است و علاوه بر روایات آیاتی نیز درباره حسن ظن به خدا در این مهم استفاده شده است. سوالی که امروزه ذهن بسیاری از انسانها و به خصوص مسلمانان درگیر کرده است معنای حسن ظن به خداوند است که در این پژوهش سعی میشود به این پرسش پاسخ داده شود.

مفهوم شناسی

حسن ظن ترکیبی اضافی و در لغت به معنای «گمان نیک و خوش بینی» و در مقابل «سوء ظن» به معنای بدگمانی و بدبینی است.^۱ استفاده از این لغت برای خداوند ابعاد و معنای مخصوص به خود را دارد که در این مقاله به آنها می پردازیم.

حسن ظن به خدا یعنی امید داشتن به رحمت بی انتهای الهی که از فضائل اخلاقی به شمار می آید. بزرگان دین از جمله امام علی علیه السلام به این مهم بسیار سفارش کرده اند: «حُسْنُ ظَنِّ الْعَبْدِ بِاللَّهِ سُبْحَانَهُ عَلَى قَدَرِ رَجَائِهِ لَهُ»^۲ حسن ظن بنده به خداوند سبحان به اندازه امیدش به خدا است. هر اندازه امیدش بیشتر باشد حسن ظنش بیشتر خواهد بود.

چرا که در نتیجه زیاد شدن حسن ظن بنده به خداوند، ذوق بندگی درون عبد چند برابر می شود و التفات بیشتری به اعمال خود از بابت زدودن پستی ها و روی آوردن به نیکی ها می کند. به همین علت است که این فضیلت در روایات و منابع اسلامی به عنوان صفتی از اوصاف مومنین، از بهترین عبادات و بهای بهشت معرفی شده است؛ اما در مقابل، سوء ظن و گمان بد به باری تعالی نتیجه ای جز خمودگی، دلسردی از رحمت خدا و تنبلی در عبادات نخواهد داشت. بنابراین انسان باید همواره تلاش کند با معرفت خدا، ایمان راسخ به او و با قلبی طیب از الودگی و سرشار از رحمت حق این فضیلت را هرچه بیشتر در وجودش نهادینه کند تا به آثار دنیوی و اخروی آن دست یابد.

^۱ قرشی، قاموس قرآن، ص ۱۳۴

^۲ حرانی، تحف العقول، ج ۴۸۳۹

وقتی سخن از حسن ظن به خدا به میان می آوریم منظور این نیست که خداوند متعال باید بواسطه حسن ظن ما هر آنچه می‌خواهیم عملی سازد و آنچه را که نمی‌خواهیم از ما دور کند؛ بلکه مقصود این است که ما بندگان خدا آنچنان او را به حکمت و علم و رحمت بشناسیم که اطمینان داشته باشیم هرچه که او انجام دهد؛ چه به طبع ما شیرین باشد یا تلخ، بهترین تقدیر ماست و خدا هرگز برای بنده ای که به او حسن ظن دارد، شر نمی‌خواهد و در تمام حالات بهترین نتیجه را برای او رقم می‌زند.

علامه مجلسی "رحمت الله" در تبیین معنای حسنِ ظن به خدا می‌نویسد: گفته‌اند معنای «حسنِ ظن به خدا» این است که فرد:

۱. زمان طلب آموزش خوش‌بین باشد که او را می‌آمزد
 ۲. هنگامی که توبه و بازگشت به سوی خدا کند، بداند که خداوند توبه او را پذیرا می‌شود.
 ۳. وقتی از روی حقیقت [و اخلاص] به درگاه خدا دعا کند، بداند که خدا اجابت می‌کند.
 ۴. هنگامی که از خدا نسبت به کاری کفایت و اعانت خواست، بداند که خدا او را کفایت می‌کند؛ زیرا این صفات پدیدار نشود جز به وسیله حسنِ ظن به خدا.
 ۵. وقتی کاری برای خدا کرد، بداند که خدا آن را قبول می‌کند.^۱
- همچنین امام صادق "علیه السلام" در معنای حسن ظن به خدا می‌فرماید: «حسن الظنّ باللّه أن لا ترجو إلّا اللّه و لا تخاف إلّا ذنبک؛^۲ خوش‌بینی به خدا این است که امید نداشته باشی جز به خدا و نترسی جز از گناهت». از این حدیث استنباط می‌شود که حسن ظن به خداوند بدین معنا نیست که انسان از وظایف خود سر باز زند و به امید بخشش و لطف خداوند عصیان کند و خوش خیال باشد؛ بلکه به این معناست که بنده در حین انجام وظایف خود بصورت منظم و درست، اعتماد به اعمال خود نداشته باشد و در عوض امید به لطف خدا داشته باشد که با فضل و رحمت خود این اعمال را قبول کند. وحشت و خوف بنده باید از کوتاهی خود در انجام اعمال باشد نه از خداوند؛ پس حسن ظن به خدا با خوف و خشیت منافاتی ندارد. حسن ظن به خدا و رجاء به او باید با خوف و ترس منضم باشد.

^۱ کلینی، الکافی، ج ۴، ص ۷۱۶

^۲ همان، ص ۲۲۱

در مقابل حسن ظن به خدا، سوء ظن به خدا قرار دارد. سوء ظن به خدا راجع به افعال و صفات اوست از جمله اینکه از رحمت خدا مأیوس شده و امید به خدا نداشته باشی. در روایات آمده که خداوند همه ی گناهان را مورد عفو قرار میدهد جز یأس از رحمت خدا را.^۱

همچنین رسول خدا می فرماید: «وَالَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَا يُعَذِّبُ اللَّهُ مُؤْمِنًا بَعْدَ التَّوْبَةِ وَالِاسْتِغْفَارِ إِلَّا بِسُوءِ ظَنِّهِ بِاللَّهِ وَتَقْصِيرِهِ مِنْ رَجَائِهِ وَ سَوْءِ خُلُقِهِ وَ اغْتِيَابِهِ لِلْمُؤْمِنِينَ»^۲؛ سوگند به خدایی که جز او خدایی نیست، هیچ مؤمنی را خدا بعد از توبه عذاب نمیکند، جز بخاطر بد گمانی او به خدا، تقصیرش در امیدواری و بد خلقی و غیبت کردن از مومنین.^۳

اهمیت و جایگاه حسن ظن

در فرهنگ مسلمانان، حسن ظن از مهمترین فضائی شمرده میشود که در رشد و تکامل ابعاد مادی و معنوی انسان و حتی جامعه اثربخش است و از عواملی است که در زندگی و جامعه ایجاد نشاط و امید میکند. تعالیم اسلام به طور صریح با سوء ظن و بدگمانی مبارزه میکند و مسلمانان را از آن برحذر میدارد و به حسن ظن رهنمون میسازد. در واقع حسن ظن فضیلتی اخلاقی است که بعد از ایمان و عمل نیک از طرف خداوند و انبیاء و اولیاء به آن سفارش شده است که انجام آن موجب شوق و ذوق نسبت به سایر عبادات میشود که در نتیجه آن قرب و رضای خدا حاصل میشود. در مقابل افرادی که با آراستگی به این مهم سفر به سوی آستان حق را در پیش گرفته اند؛ افرادی هستند که به خداوند بد گمانند و این تفکر آنها نتیجه ای جز کسالت در عبادت و ناامیدی از رحمت حق نخواهد داشت. خداوند در قرآن کریم در مذمت افرادی که به او سوء ظن دارند می فرماید:

«وَيُعَذِّبُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ الظَّالِمِينَ بِاللَّهِ ظَنَّ السُّوءِ عَلَيْهِمْ دَائِرَةُ السُّوءِ وَ غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَ لَعَنَهُمْ وَ أَعَدَّ لَهُمْ جَهَنَّمَ وَ سَاءَتْ مَصِيرًا»^۳؛ و مردان و زنان منافق و مردان و زنان مشرک را که به خدا گمان

^۱ نراقی، معراج السعاده، ص ۱۹۸

^۲ همان، ص ۲۲۱

^۳ سوره فتح، آیه ۶

برخی روایات درباره ی حسن ظن به خدا

- «پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله و سلم»: «حُسْنُ الظَّنِّ بِاللَّهِ مِنْ عِبَادَةِ اللَّهِ. خوش گمانی نسبت به خدا، خود یکی از عبادت های الهی است.^۱
- «پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله و سلم»: «إِنَّ حُسْنَ الظَّنِّ بِاللَّهِ ثَمَنُ الْجَنَّةِ. خوش گمانی نسبت به خدا، بهای بهشت است.^۲
- «امام رضا (علیه السلام)»: «إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ يَقُولُ: أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي الْمُؤْمِنِ بِي: إِنْ خَيْرًا فَخَيْرًا وَإِنْ شَرًّا فَشَرًّا؛ خداوند متعال می فرماید: من به همراه گمان بنده مؤمن خود هستم: اگر گمانش نسبت به من نیکو است پاداش او هم نیکو و اگر نکوهیده پاداش و کیفرش هم نکوهیده خواهد بود.^۳

عالی ترین نمونه حسن ظن، خوشبینی به خداوند به معنای امید بستن به وعده های الهی اعم از رزق و روزی، آمرزش گناهان، امداد الهی و مانند اینهاست.

- امام صادق علیه السلام فرمود: «ارْجُ اللَّهَ رَجَاءً لَا يَجُرُّكَ عَلَى مَعْصِيَتِهِ وَ خَفِ اللَّهَ خَوْفًا لَا يُؤْسِكُ مِنْ رَحْمَتِهِ؛ نسبت به خداوند امیدوار باش، چنان امیدی که تو را به سرپیچی از فرمان او نکشد و از خداوند بیم داشته باش، چنان بیمی که تو را از رحمتش ناامید نگرداند. «
- پیامبر اسلام (ص) فرمود: «وَالَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ مَا أُعْطِيَ مُؤْمِنٌ قَطُّ خَيْرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ إِلَّا بِحُسْنِ ظَنِّهِ بِاللَّهِ؛ سوگند به خدای یکتا که برخورداری از دنیا و آخرت به انسان مومن ارزانی نشده مگر بر پایه حسن ظن او به خداوند. «

ارتباط کلام امام صادق و پیامبر گویای ارتباط حسن ظن به خدا و مبحث رجاء است .

- پیامبر اسلام همچنین فرمود: «لَيْسَ مِنْ عَبْدٍ ظَنَّ بِهِ خَيْرًا إِلَّا كَانَ عِنْدَ ظَنِّهِ هَيْجَ بِنْدَةٍ مُؤْمِنَةٍ بِخَدَاوند گمان خوب نمی برد مگر آنکه خداوند طبق همان گمان با وی رفتار می کند.

^۱ مجلسی، بحار الانوار، ج ۷۷، ص ۷۶

^۲ غفاری، سفینه، ج ۲، ص ۱۰۹

^۳ عطاردی، مسند الامام رضا، ج ۱، ص ۲۷۳

^۴ نیشابوری، روضه الواعظین، ج ۲، ص ۴۰۵

^۵ کلینی، الکافی، ج ۲، ص ۵۸

^۶ طبرسی، مستدرک ج ۲، ص ۲۹۶

به گواه روایات بسیاری از این قبیل، حسن ظن به خداوند، بهترین وسیله دریافت رحمت اوست.

- پیامبر (ص) فرمود: «الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَا يَحْسُنُ ظَنُّ عَبْدٍ مُؤْمِنٍ بِاللَّهِ إِلَّا كَانَ اللَّهُ عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِهِ الْمُؤْمِنِ لِلَّهِ كَرِيمٌ بِيَدِهِ الْخَيْرَاتُ يَسْتَحْيِي أَنْ يَكُونَ عَبْدُهُ الْمُؤْمِنُ قَدْ أَحْسَنَ بِهِ الظَّنَّ ثُمَّ يُخْلِفَ ظَنَّهُ وَ رَجَاهُ فَأَحْسِنُوا بِاللَّهِ الظَّنَّ وَ ارْغَبُوا إِلَيْهِ^۱؛ هر بنده ای به پروردگارش حسن ظن پیدا کند، خداوند بر اساس حسن ظن او عمل می کند، زیرا خداوند کریمی است که همه خیرات به دست اوست و حیا می کند به حسن ظن بنده اش اعتنا نکند و خلاف آن را انجام دهد. به خدا حسن ظن داشته باشید و به سوی او رغبت کنید.»
- امام رضا علیه السلام فرمود: «أَحْسِنِ الظَّنَّ بِاللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ يَقُولُ أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي الْمُؤْمِنِ أَنْ خَيْرًا فَخَيْرًا وَأَنْ شَرًّا فَشَرًّا^۲؛ به خداوند نیکو گمان باش که خداوند عزوجل می فرماید: من به گمان بنده مؤمنم هستم، اگر خوش گمان بود نیکی می کنم، و اگر بدگمان بود، بر اساس آن با او رفتار می کنم. (یعنی به خواسته او با او عمل می کنم).»

در تفسیر روایت فوق علامه مجلسی می فرماید: «معنای جمله این است که من زمان خوش بینی بنده ام در حسن عملش و سوء عملش با او هستم. چون کسی که حسن عمل دارد، حسن ظن دارد و کسی که عمل بدی دارد، گمان بدی هم دارد.

- امام صادق علیه السلام نیز در توضیح حسن ظن به خدا می فرماید: «حُسْنُ الظَّنِّ بِاللَّهِ إِنْ لَا تَرْجُوا إِلَّا اللَّهَ وَ لَا تَخَافُ إِلَّا ذَنْبَكَ^۳ خوش گمانی به خداوند آن است که تنها به او امیدوار باشی و بیم نورزی مگر از گناه خود.»
- امام علی علیه السلام فرمود: «حُسْنُ الظَّنِّ أَنْ تُخْلِصَ الْعَمَلَ وَ تَرْجُوَ مِنَ اللَّهِ أَنْ يُعْفُوَ عَنِ الزَّلَلِ^۴؛ نیکوئی گمان این است که خالص گردانی عمل را، و امید داشته باشی از خدا این که در گذرد از لغزشها.»

^۱ مجلسی، بحار الانوار ج ۶۷، ص ۳۶۶

^۲ کلینی، الکافی، ج ۲، ص ۷۲

^۳ مجلسی، بحار الانوار ج ۶۷، ص ۳۶۶

^۴ تمیمی آمدی، غرر الحکم ج ۳، ص ۳۸۷

اگر چه حسن ظن به خدا باعث بخشش خطاها میشود ، اما نباید در این موضوع زیاده روی کرد ؛ بصورتیکه وعده های عذاب را فراموش کرده ، از حد و حدود حسن ظن گذشته و دچار خود سری و غرور شده و در نهایت به سمت گناه سوق پیدا کرده و نتیجه معکوس حاصل شود .

فردی به امام صادق علیه السلام عرض کرد: کسانی پیوسته معصیت می کنند و می گویند ما به رحمت خدا امید داریم و این روش غلط را تا زمان مرگشان ادامه می دهند. حضرت فرمود: «اینان به آرزوهایی که در سر می پرورند تمایل دارند و طبق دلخواه خود عمل می کنند. این گروه دروغ می گویند و از امیدواران به خدا نیستند. زیرا اگر کسی به چیزی امید داشته باشد آن را طلب می کند و کسی که از چیزی خائف باشد از آن می گریزد. یعنی این گروه با گناهایی که پیوسته مرتکب می شوند نشان می دهند نه طالب رحمت خدا هستند و نه از عذاب او خوف دارند.»^۱

نتیجه گیری

با توجه به مطالب گفته شده با عنوان آثار حسن ظن به خداوند در روایات استنباط می شود که از آداب مهم در ارتباط انسان با خداوند حسن ظن به خداوند است که حسن ظن به پروردگار عالم عبادت است و همچنین اگر انسان درباره مقدرات خدا خوب بیاندیشد خدا هم برای او خیر تقدیر می کند و همچنین گمان نیک و خوش بینی به معنای حسن ظن است و حسن ظن از یکی از مهم ترین فضایل اخلاقی به حساب می آید و حسن ظن به خداوند از کلام امام صادق به این معنا است که به جز خدا به کسی امید نداشته باشی و نترسی جز از گناهت. از صفات بارز مومنین حسن ظن به خداوند است و همچنین حسن ظن را بهای بهشت معرفی کرده اند و از آثار حسن ظن می توانیم به کاهش اندوه و ناراحتی خیر دنیا و آخرت و همچنین کسب رحمت الهی آمرزش گناهان را نام ببریم. عوامل دست یافتن به حسن ظن را می توان ایمان و سلامت قلب امید به خدا و عبادت نیکو برشمرد.

^۱ فلسفی، گفتار فلسفی، ج ۲، معاد، ص ۳۴۲

منابع

* قرآن کریم

* نهج البلاغه

- ۱- تمیمی امدی، عبد الواحد ، غررالحکم ودررالحکم، دار الکتاب اسلامی ، بی تا
- ۲- حرعاملی، شیخ، وسائل الشیعه، آل البيت، ۱۴۱۴ ق
- ۳- خوانساری، محمد، شرح غرر الحکم، دانشگاه تهران ، بی تا
- ۴- جعفر بن محمد الصادق، مصباح الشریعه و مفتاح الحقیقه، موسسه الاعلمی للمطبوعات، ۱۴۰۰ ق
- ۵- دیلمی، حسن بن ابی الحسن، ارشاد القلوب، ج ۱، الشریف الرضی، بی تا
- ۶- شیخ صدوق، ابن بابویه، محمد بن علی، الخصال، کتابچی، ۱۳۸۱
- ۷- طبرسی، علی بن حسن، مشکاة الانوار فی غرر الاخبار، دار الثقلین، ۱۳۹۲
- ۸- _____، مستدرک الوسائل ج ۲، آل البيت، چ ۱، ۱۳۶۹
- ۹ حلی، جمال السالکین شیخ احمد، عدة الداعی ایین بندگی و نیایش، بنیاد معارف اسلامی، ۱۳۸۴
- ۱۰- عطاردی، عزیز الله، مُسند الامام الرضا علیه السلام، ج ۱، دار الصفوة، ۱۴۱۳ ق
- ۱۱- غفاری، محمد رضا، پرواز سفینه های سرنشین دار به فضا، ج ۲، چ ۳، ۱۳۷۵
- ۱۲- فیض کاشانی، المحجة البيضاء، ج ۸، جامعه مدرسین، ۱۳۸۳
- ۱۳- فلسفی، محمد تقی، گفتار فلسفی، ج ۲، معاد، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۸۸
- ۱۴- کلینی، محمد بن یعقوب اصول کافی، ج ۴، دار الثقلین، ۱۳۹۳
- ۱۵- متقی هندی، علی ابن حسام الدین، کنز العمال فی سنن الاقوال والافعال، ج ۳، لبنان ،موسسه الرساله، ۱۴۰۹ ق
- ۱۶- مجلسی، محمد باقر، بحار الانوار، ج ۶۷، کتاب فروشی اسلامیه، ۱۳۸۲

- ۱۸- نیشابوری، محمد بن حسن فتال، **روضه الواعظین**، ج ۲، دلیل ما، ۱۴۲۳ ق
- ۱۹- قرشی، سید علی اکبر، **قاموس القرآن**، ج ۱، دار الکتب الاسلامی، ۱۳۷۱
- ۲۰- حرانی، ابن شعبه، ترجمه: علی اکبر غفاری، **تحف العقول**، بی جا، ۱۲۹۷ ق
- ۲۱- نراقی، ملا احمد، **معراج السعاده**، قم، انتشارات هجرت، بی تا
- ۲۲- شیخ صدوق، **فضائل الاشهر الثلاثه**، بی جا، بی نا، ۳۸۱ ق
- ۲۳- امام خمینی، **شرح چهل حدیث**، تهران و قم، موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، ۱۳۷۱ ش